

23 Νοεμβρίου 2017

Περί ευθύνης

Ορθοδοξία / Θρησκευτική Εκπαίδευση

Παναγιώτης Σκαλτσής, Καθηγητής Τμήματος Θεολογίας Α.Π.Θ.

Χαιρετισμός του Προέδρου του Τμήματος Θεολογίας Α.Π.Θ. Καθηγητή Παναγιώτη Ι. Σκαλτσή στην τελετή Ορκωμοσίας των τελειοφοίτων (16-11-2017)

Κύριε Κοσμήτορα,

Άγαπητοί Συνάδελφοι,

Κυρίες και Κύριοι,

Ολοκληρώνεται σήμερα, αγαπητοί τελειόφοιτοι και σε λίγο νέοι πτυχιούχοι του Τμήματος Θεολογίας, ο κύκλος των προπτυχιακών σας σπουδών, με αντικείμενο τη Θεολογική Επιστήμη και ό,τι αυτό σημαίνει για τον άνθρωπο, την Εκκλησία, την κοινωνία και ολόκληρο τον κόσμο. Πέρασαν τέσσερα, ίσως και παραπάνω, χρόνια στην πόλη της Θεσσαλονίκης, την πόλη των μνημείων, της ιστορίας, της

λογοτεχνίας, της ποίησης και των ξεχωριστών βιωμάτων, την πόλη της έρευνας, της εκκλησιαστικής ζωής και της Θεολογικής μαρτυρίας. Από εδώ και πέρα, με το ίδιο πνεύμα της ευθύνης που σας διέκρινε κατά την περίοδο των σπουδών σας, καλείσθε να θεολογήσετε στον κόσμο, όπου οι άνθρωποι δεν θεολογούν. «Η του κόσμου σοφία, κατά τον Μέγα Βασίλειο, τα πρωτεία φέρεται (όχι μόνο τότε, αλλά νομίζω και τώρα) παρωσαμένη το καύχημα του σταυρού». Η κοσμική δηλαδή σοφία έχει διαχρονικά τα πρωτεία, παραγκωνίζοντας το καύχημα του Σταυρού, άρα και το της Αναστάσεως φρόνημα. Η προσωπική σας λοιπόν παρουσία στη σύγχρονη εποχή με τα δικά της προτάγματα, τα πάσης φύσεως διλήμματα, τους προβληματισμούς και τις συγχύσεις, δεν μπορεί να λειτουργήσει θετικά εάν δεν εμπνέεται από υψηλό αίσθημα ευθύνης. Κι εδώ ταιριάζει ο λόγος του Έλληνα συγγραφέα. «Ν' αγαπάς την ευθύνη. Να λες εγώ μονάχος μου θα σώσω τον κόσμο. Αν χαθεί, εγώ θα φταίω» (Νίκος Καζαντζάκης). Όσο κι αν ακούγεται εγωιστικό εκφράζει την αποφασιστικότητα και τη θέληση να είναι κανείς υπεύθυνος απέναντι στον εαυτό του και στους άλλους. Να γνωρίζει ότι η δράση στη ζωή και την κοινωνία δεν πηγάζει μόνο από τη σκέψη αλλά και από την ετοιμότητα για ανάληψη ευθύνης.

Σας υπενθυμίζω ότι κατά τον χρόνο της σπουδής σας στα κείμενα και τις παραδόσεις των καθηγητών σας ακούσατε να γίνεται λόγος και για την ηθική της ευθύνης, για την ηθική που «τοποθετεί το κέντρο βάρους στην υπευθυνότητα του ανθρώπου και την ελευθερία της συνειδήσεώς του. Ο καθένας καλείται να ενεργεί ελεύθερα και υπεύθυνα, εκτιμώντας σε κάθε περίπτωση τα δεδομένα και

αποφασίζοντας προσωπικά για το καλό και σωστό τρόπο συμπεριφοράς και δράσεως».

Την ευθύνη ως στάση ζωής μας τη δίδαξε ο ίδιος ο Θεός δοκιμάζοντας την ελευθερία μας στον παράδεισο. Την ευθύνη επίσης μας την ενέπνευσε ο Χριστός με το της φιλανθρωπίας έργο του και τη θυσία του πάνω στο σταυρό. Ο αποστολικός λόγος μας παροτρύνει να ζούμε «το μυστήριο της πίστεως εν καθαρά συνειδήσει» και να έχουμε στο μυαλό μας όσα είναι «αληθή, όσα σεμνά, όσα δίκαια, όσα αγνά, όσα προσφιλή, όσα εύφημα», ό,τι έχει σχέση με την αρετή και είναι άξιο επαίνου. Το «πράξις γαρ θεωρίας επίβασις» της πατερικής σκέψης έρχεται να μας υπενθυμίσει την ευθύνη της συνέπειας που πρέπει να υπάρχει ανάμεσα στα λόγια και στα έργα μας, το στόμα μας να λαλεί σοφίαν και η μελέτη της καρδιάς μας σύνεσιν.

Το έργο της θεολογικής μαρτυρίας και του ευαγγελικού μηνύματος, αγαπητοί μου, στον κόσμο προϋποθέτει την ικανότητά μας να ξεπερνάμε τον εαυτό μας γινόμενοι «τοις πάσι τα πάντα». Η κοινωνία, η οικογένεια, η Εκκλησία, όλος ο κόσμος χρειάζεται υπεύθυνους ανθρώπους, με πνεύμα θυσίας, με διάθεση αυτοκριτικής και συγγνώμης, με όρους διαλόγου, καταλλαγής και διακονίας κατά το «ος εάν θέλη γενέσθαι μέγας εν υμίν, έσται υμών διάκονος». Αυτός που αναλαμβάνει τις ευθύνες του και λέει εγώ φταίω και ζητά συγγνώμη είναι μεγάλος ηγέτης κατά μίαν εύστοχη νομίζω άποψη.

Δική σας, δική μας - όλων ευθύνη, είναι να διορθωθούν τα κακώς έχοντα και να μην υπάρχει στον κόσμο αδικία. Η παρακμή π.χ. των προτύπων, η πνευματική κρίση που ταλανίζει το σύγχρονο άνθρωπο, ο πλησίον που πάσχει, το μίσος που δηλητηριάζει τις μεταξύ μας σχέσεις, ο αποχριστιανισμός της κοινωνίας, η ταύτιση της θρησκείας με το σκοταδισμό και τη διαφθορά, οι φονταμενταλιστικές ακρότητες, η διασάλευση του ανθρωπολογικού θεμελίου στις μέρες μας, η υποτίμηση γενικότερα της αξίας του ανθρώπου ως εικόνας του Θεού, η ασύνετη χρήση της τεχνολογίας, η απομείωση των συστατικών της ανθρώπινης φύσης (τα οικολογικά προβλήματα δηλαδή), η κρίση στην οικογένεια, η σωστή ανατροφή των παιδιών που κινδυνεύουν ανά πάσα στιγμή από χίλιους δύο κινδύνους, είναι ζητήματα για τα οποία δεν πρέπει να μένει κανείς αδιάφορος και πρωτίστως ο θεολόγος, απ' όποιο μετερίζι ασκεί το έργο της διακονίας του.

Είναι νομίζω μεγάλο λάθος όλα τα παραπάνω και πολλά άλλα αρνητικά για τη ζωή μας φαινόμενα να τα προσπερνάμε ή να μεταθέτουμε σε άλλους την ευθύνη που έχουμε για την αντιμετώπισή τους. Μετά από κάποια ηλικία, έλεγε ο Αβραάμ Λίνκολν, ο καθένας είναι υπεύθυνος για το πρόσωπο που έχει φτιάξει. Σίγουρα το πρόσωπο αυτό για να έχει τη λάμψη της χαράς, της ειρήνης, της ελπίδας και της

συμφιλίωσης θα πρέπει να φωτίζεται από το φως του προσώπου του Χριστού.

Η ανάδειξη ακριβώς εκ μέρους σας αυτού του προσώπου θα είναι έργο τέλει, έργο πνευματικής πολιτείας και μαρτυρία ύψιστης ευθύνης.

Θερμά συγχαρητήρια

Καλή πορεία στη ζωή σας

<http://bit.ly/2zugPOm>